

Stille lys

Indre oprør i stilheden Af Christiane Gammeltoft-Hansen

Hvis en film kan være en andagt, må det i givet fald gælde åbningssekvensen af "Stille liv". Så langsomt, at man næsten ikke fornemmer nogen bevægelse, glider kameraet fra en stjerneklar nattehimmel til et landskab, der lidt efter lidt får farve og form. En dag bliver til uden anden lydledsagelse end spredte brøl fra morgenduelige dyr og cikadernes sitrende sang. Der er intet usædvanligt i en solopgang, men der i stilheden og kameraets rolige dvælen ved de vældige kræfter, der gør nat til dag, sidder man med skærpede sanser i biografsædet, og betragter noget der på ingen måder bliver beskrevet objektivt som et tilbagevendende naturfænomen. Dertil er lyset for vældigt og stille.

Er man kun til film med tempofyldte krydsklip og nye kameravinkler hvert andet sekund, skal man holde sig fra "Stille lys". Her er nemlig tale om en film, der bliver ved det, som den beskriver. Mennesker, ansigter og landskaber iagttages, som havde vi al tid i verden eller som om vi befandt os helt uden for tiden, og det gør vi på sin vis også, for vi er i et mennonit-samfund i det nordlige Mexico. Et religiøst, lukket samfund der i lighed med amishfolkene har rødder tilbage til gendøbernes bevægelse i 1500 tallet i Europa – her særligt Holland – og som stadig benytter tyske glosor. Det bibeltro samfund afviser moderne teknologi, hvilket giver en fornemmelse af, at tiden er sat i stå, helt på samme måde som bonden og familiefaderen Johan får urets tikken til at holde op i starten af filmen.

I det første møde med Johan og hans familie tegner det til at blive en beskrivelse af et liv i tung og knugende askese. Familien sidder om morgenbordet og beder hver for sig. Igen som i resten af filmen er stilheden markant. Tungt bliver det da også ved med at være, men skal det vise sig: Det har ikke bund i gudsdyrkelsen, men i en menneskelig krise. Johan er nemlig i al stilheden og langsomheden i indre oprør. Han elsker en anden kvinde end Esther, der sidder ved siden af ham ved morgenbordet, og som er mor til hans syv børn. Som en solopgang kan man vel heller ikke påstå, at det er usædvanligt. En familiefar eller mor, der har en affære med en anden, er set før. Her er der ikke tale om et højspændt trekantendrama. Tidslommen, forholdet til det guddommelige og tre mennesker, der vil hinanden det godt, men alligevel sårer så forfærdelig, folder det ud, så det står som en grundfortælling om at være menneske blandt mennesker.

Johan bevæger sig mellem at føle stor skyld og overvejelser over, hvad der ville være det største svigt: at svigte familien eller svigte kærligheden. Men bemærkelsesværdigt i dette stærke religiøse samfund med egne regler, og hvor syndsbevidstheden er stor, er der ingen dom. Omgivelserne er fulde af venlige ansigter. Ja, Johans far, som han søger råd hos midt i sin fortvivlelse, har endog et så mildt ansigt, at det er som en billedliggørelse af tilgivelse, hvilket også understreges af, at han ikke fortæller sin søn, hvad han skal gøre, men sætter ham fri til at træffe sine egne valg. Vennen, mekanikeren (ja, mere asketer er de ikke, end at de kører rundt i biler), viser en rummelighed i sin religiøse tolkning af tilværelsen, at Johan heller ikke her møder nogen domfældelse. Der er ikke engang nogen bitterhed at finde hos de to kvinder. Der er kun mennesker, som bestræber sig til det yderste på at yde livet, hinanden og Gud det bedste.

Filmen forholder sig både i sine natur- og menneskebeskrivelser stramt og stiliseret. Billederne har ofte en symmetrisk skønhed, og selv om der er tale om et kærlighedsdrama, er der knap nogen, der rører ved hinanden, ligesom ordene er få. I forhold til børnene fandt jeg det knugende – så stille og rolige skal børn ikke være. Men når ordene er få, får hvert eneste af dem til gengæld betydning og de to gange den fysiske afstand bliver brudt, virker det så også desto stærkere.

Filmens sidste del giver stærke mindelser om Carl Th. Dreyers "Ordet", som blev lavet efter forlæg af Kaj Munks teaterstykke af samme navn.

Jeg har set gode film i år, men den her er fremragende. Hovedrolleindehaverne er alle debutanter og de spiller i sjælden grad autentisk.

Til sidst sættes tiden så i gang igen, og solen går ned. Det var den dag. En ny begyndelse venter igen ved næste solopgang. Der er noget at hente i stilheden.

Filmfakta

Luz silenciosa / Stellet licht - Mexico/Nederlandene 2007 - Instr. + manus: Carlos Reygadas - Medv.: Cornelio Wall (Johan), Maria Pankratz (Marianne), Miriam Toews (Esther), Peter Wall (fader), Jacobo Klassen (Zacarias), Elizabeth Fehr (moder) - 127 min. - Biografpremiere d. 1/8 2008 - Udlejning / pressebilleder © Øst for Paradis

Links

<http://www.nysun.com/arts/moma-snatches-two-from-the-art-house/86541/>

<http://www.nytimes.com/2008/09/24/movies/24sile.html>

<http://www.spiritualityandpractice.com/films/reviews/view/17427>